

Som nyt styringsinstrument af statsinstitutioner har en række ministerier valgt at benytte kontrakter som instrument, jf. Økonomistyrelsens vejledning i resultatkontrakter fra 1996. Forskningsministeren og undervisningsministeren ønsker at overføre dette styringsinstrument til universitetsområdet.

Kontrakter skal stimulere til fornyelse, omstilling, klare prioriteringer, udadventet samarbejde, hævet ambitionsniveau og synliggørelse af mål og resultater. Kontrakterne handler derimod ikke om at fastlægge de resultater, der skal komme ud af forskningen og undervisningen. Universiteternes grundlæggende forsknings- og metodefrihed skal bevares.

Da ordet »kontrakt« imidlertid formueretligt forstås som et gensidigt forpligtende aftaleretligt forhold, har man i lovteksten foreslået det bredere begreb »aftale«, der også dækker aftaler på det offentligtretlige område.

Kontrakterne vil blive udarbejdet i løbet af 1999, og de vil normalt være 4-årige.

Det vil være muligt at revidere kontrakterne i tilfælde af væsentlige ændringer i det grundlag – herunder f.eks. væsentlige ændringer i det økonomiske grundlag – som kontrakterne er indgået på.

Det skal være frivilligt for institutionerne at indgå en udviklingskontrakt. Men indgåelse af en udviklingskontrakt vil normalt være en forudsætning for, at institutionen vil få godkendt en fravigelse fra universitetslovens regler om intern styring i henhold til den gældende lovs § 12 og derved få frihed til at indrette den interne styring efter individuelle behov. Udviklingskontrakten bliver på denne måde samtidig et tilbud til universiteterne om »frikommuneforsøg«. I forbindelse med udviklingskontrakten vil det enkelte universitet kunne indrette sig på egne præmisser og afprøve nye styrelses- og ledelsesformer, f.eks. kan konsistorium afprøve ordninger med ansatte ledere med egne resultatforpligtelser i en »direktørkontrakt«.

Øget studenterindflydelse

Der har i de seneste år været en øget debat – også internationalt – om demokrati i uddannelserne. Debatten skal bl.a. ses i lyset af, at de uddannelsessøgende gennem øget medindflydelse og dermed øget medansvar vil kunne bidrage til en kvalificering af det fremtidige demokratiske samfund. I Danmark indgår det i regeringens ungdomspolitik, der er fulgt op af Redegørelsen fra november 1997 om det repræsentative demokrati i uddannelsessystemet. Redegørelsen indeholder nogle forslag til nye regler på universitetsområdet og er udtryk for de studerendes egne ønsker om øgede muligheder for at få indflydelse på og påtage sig et ansvar for deres uddannelsessted. På universitetsområ-

det har det ikke været hensigten at ændre lovens ledelsesstruktur. Efter nærmere forhandling med de studerendes organisationer foreslås det, at de studerendes indflydelse på rektor- og dekanvalget fastsættes til 25 pct., og at næstformanden i studienævnet skal være en studerende. Endvidere foreslås, at de studerende sikres medlemskab af institutbestyrelsen. Disse ændringer er en videreførelse og tydeliggørelse af behovet for at inddrage de studerende som ansvarlige medspillere.

Ph.D.-stipendiater

Indtil vedtagelsen af universitetsloven og Ph.D.-reformen i 1992 var ordningen den, at Ph.D.-studerende, der var ansat som lønmodtagere ved det pågældende universitet, indgik i valggruppen af heltidsansatte videnskabelige medarbejdere. Som en konsekvens af Ph.D.-reformen, hvorefter de Ph.D.-studerende skulle gennemføre et formaliseret forskeruddannelsesforløb som led i erhvervelsen af Ph.D.-graden, og hvor dækningen af de studerendes leveomkostninger blev omlagt til statens uddannelsesstøtte, valgte man i universitetsloven at lade de Ph.D.-studerende samlet indgå i valggruppen af studerende.

Som følge af de problemer af arbejdsmarkeds- og aftalemæssig karakter som uddannelsesstøtteordningen gav anledning til, blev der mellem Finansministeriet og Akademikernes Centralorganisation i 1997 indgået en aftale om lønede Ph.D.-stipendiater, hvorefter de Ph.D.-studerende med stipendium og opnået kandidatgrad fremover fik lønmodtagerstatus. Aftalen indebærer, at alle statslige institutioner, som deltager i forskeruddannelsen, kan oprette lønede Ph.D.-stipendier. Arbejdsgiver for stipendiaten er den institution, som har udstedt ansættelsesbrevet.

Som en konsekvens heraf foreslås det, at lønede Ph.D.-stipendiater, som er fuldtidsansat på universiteterne, overgår til valggruppen for heltidsansatte videnskabelige medarbejdere, sådan at de også på dette punkt får samme retsstilling som tidligere. For Ph.D.-studerende, der er deltidsansatte ved institutionen, kan institutionen bestemme, at de skal indgå i gruppen af videnskabelige medarbejdere, jf. § 3, stk. 2, nr. 3.

Øvrige Ph.D.-studerende, som f.eks. har lønnet Ph.D.-stipendium fra en sektorforskningsinstitution eller har ansættelse på et hospital eller i den private sektor, indgår ikke i denne valggruppe, da de ikke er ansat ved universitetet. Disse Ph.D.-studerende og Ph.D.-studerende, som ikke har opnået kandidatgrad og lønnet stipendium, forbliver i valggruppen af studerende.

Det er således kun Ph.D.-stipendiater, der er fuldtidsansatte på universitetet, som er omfattet af valg-